

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZEKELY ÚJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre páston küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489. sz. — — — Helyközi telefon 15. sz.

Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PÁL

LAPTULAJDOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-tér sora 1 korona

Homoródvidéki
székely vasut.

A homoródkőhalom—szentegyházfalvi helyi érdekű vasut kiépítése a közeli időben pozitív formában lépett fel. Egyesek talán túlmérvű idegességet tanúsítanak a tervezett vasutal szemben s rémlátománnyal szeretnék azt megfajtani. Ez a jelenség különösen Karácsonfalva községében mutatkozik. Megnyugtatójukra szükségesnek tartom a következőket elmondani.

Nem célozom a vasut intézményének kulturális és közgazdasági fontosságát, melyreható üdvös horderejét vitatni. Hiszen ez oly igazság, a melyet megdönteni — szerintem — nem is lehet.

Ámde az, hogy a tervezett vasut építési költsége a községektől oly mérvű áldozatot vár-e, melyet a községek anyagi helyzete meg nem bír és hogy ez az áldozat a községek részéről improduktív befektetés lenne-e vagy nem, igenis vita tárgyává tehető. És én részéről csak ezen kérdések mérlegelésére kívánok szorítkozni.

A tervbe vett vasut 3 és félmillió korona építési költséget igényel. Legalább a szakértők ennyit állapítottak meg. Ezen költségből 65 százalék az engedményest terheli, 20 százalék az államot és 15 százaléka a községeket.

Tekintve azt, hogy a vármegye törvényhatósága is 100,000 koronával hozzá kíván járulni, az érdekelt községeket, mintegy 245,000 korona terhelné. Most már akár a lélekszámot, akár az érdekelt községek lakóinak az egyenes állami adóját vesszük alapul, ezen összegből Karácsonfalva községére 50,000 koronánál több semmi esetre sem esik.

És én sietek egész készséggel kijelenteni azt, hogy ez a teher — még ha teljesen improduktív befektetés lenne is — nem oly magas, amelyet a község 5 százalékos törlesztéses kölcsönnel meg nem bírna és nem oly magas, a mely áldozatot a létesítendő vasut gazdasági és kulturális előnye meg ne érdemelne; ismétlem még akkor is, ha teljesen improduktív lenne.

A tervbe vett vasutat 50 százalékos jövedelmeért az állam fenntartja és kezeli úgy, hogy sem a fenntartási, sem a kezelési költségekkel többé bajunk nem lesz. Nos hát, akkor az a másik 50 százalék az összes részvényesek tulajdona lesz és pedig minden ráadás nélkül, mint fixjövdelem. Ebből is világos, hogy a részvényeseknek mindenesetre kell lenni jövedelmüknek, a mi lehet oly magas is, hogy az esedékes annuitásos építési költség évi részletét jóval felülmulja. Ez általában minden érdekelt községre vonatkozó igazság.

Most áttérek a karácsonfalvai viszonyokra.

A karácsonfalvai határon tudvalevő dolog, hogy egy megmérhetetlen kincsrejlük, mely a föld méhében alussza végnélküli álmát. Ez a kincs fel van fedezve s hogy eddig felszínre nem került, annak csak a jó közlekedési eszköz — tehát a vasut — hiánya az oka. Már évekkal ezelőtt tetek kísérletet is kiaknázására, de minden vállalat a vasut hiánya miatt fiaskót vallott.

Hogy ez nem légből kapott argumentum, rámutatok első sorban a márványkő-telepre, melynek 15—20 mtr. mélyen, a karrarai márvánnyal minden tekintetben versenyző minőséget fedezett fel a szakértő. Ezen márványbánya üzemét a vasut hiánya késlelteti csupán. Mert be van igazolva az, hogy vasut hiánya miatt, a primitív közlekedési és szállítási eszközök drága volta, felemésztené a jövedelem igen tekintélyes részét.

De rá kell mutatnom a létező és e vidéknek boldog jövőt ígérő széntelepre is. Ennek létezése most már nyílt titok.

Az 1907. év folyamán ugyanis tudomást szerezvén a földmívelésügyi miniszter Lántzky Rudolf kutatásainak eredményéről, 51728/1907. számú rendeletével leküldötte egyik bányatanácsosát és főgeológusát.

A kiküldött újabb furrások és egyéb számításokkal a telepeket felülvizsgálta és 380/907. sz. a. jelentést terjesztett elő. E szerint itt egy bányászatra alkalmas és érdemes, a köpeci kőszentet minőségre jóval felülmuló, egy méternél vastagabb, nagyterjedelmű kőszéntelep van. Kívánatos volna tehát e bányát még állami támogatás mellett is minél előbb megnyitani.

Végül rá kell mutatnom ama megmérhetetlen mennyiségű vas- és mész-kőre, a mi szintén egy-egy áldást hozó, széleskörű ipartelep létesítésére szolgálhat alapul.

E szunnyadó kincsek mind felébrednek dermedt álmaikból azonnal, mihielyt vasutunk lesz. Mihielyt a közlekedési mizériák utjában nem állanak a különben szegény és elhagyatott vidék felvirágzásának. És akkor, ha egy ily irányu egészséges és pezsgő élet fejlődhetik ki, még itt fel nem sorolt ipar vállalatok is keletkezhetnek s keletkeznek is, a melyek létezésüket csak is a tervbe vett vasutnak köszönhetnek.

Ezek mind oly dolgok, a melyek ha vasutunk lesz, egytől-egyig megvalósulhatnak. És hogy akkor ez a vasut nem lehet improduktív, hanem részvényeseinek a korszakalkotó dicsőségen kívül bőséges hasznót nyújtó, azt kétségbe vonni sem lehet.

Vérkeringés nélkül nincs élet. Vasut, jó közlekedés nélkül nincs és nem lehet gazdasági, ipari és kereskedelmi garapodás. Minden erőnköt tegyük össze hogy minél előbb vasutunk legyen...

Pünkösty Geiza.

A politikai helyzetről.

(Saj. tud.) Az ország politikai rozoga szekere most úgy tekinthető, mint a mikor gazdátlanul száguldoznak a lovak és ide-oda csapkodják az elragadott fogatot.

Mindenki kiabálja, hogy fogják meg, de ettől még jobban rohannak a lovak. A kocsis pedig felbőszülve, iszonyuan káromkodva szalad utánuk s ha eléri, vadságából, ember-telenségéből kifolyólag üti, veri a lovakat, míg azok ismét megvadulnak és tüzes haragjukban izzé-porrá zuzzák a járművet kocsisával együtt.

Igy bánik a kormány és pártja is most az ellenzékkel. Azt hiszi, hogy a parlamenti rendet türelmetlenséggel, vadsággal megfékezheti. És ime, épen az ellentétje jut érvényre.

Olyan állapotok vannak az ország házában napról-napra, amelyek csak romlással, pusztulással végződhetnek. Azt hiszi a kormány és pártja, hogy a nagykorúvá fejlődött nemzetet erőszakkal, szuronnal visszakényszerítheti a bölcsőbe, összekötözheti a pólyába. Ez természet-ellenes. Ez a kormány- és pártjának nem fog sikerülni.

Az események gyorsan váltakoznak. Hiába kötötték bekét a Kossuth-párttal, mert eltértek a szélhámos módon beigért feltételektől. Elértek, mert azt hitték, hogy ha a Kossuth párt obstruálni nem fog, a Justh-pártot erőszakkal letörhetik, vagyis — a mint előre hirdették — elszigetelik, szóval lehetetlenné teszik

A kormány és pártja — úgy látszik — nem ismeri a magyar nemzet, a nép gondolatát s ha ismeri, azzal nem számolt, hogy a nemzet örök időktől fogva természetszerűleg a több és nagyobb jogok, a szabadság felé törekszik és ha valaki járomba kényszeríti, ezt csakis ideig-óráig fogja tűrni...

A függetlenségi és 48-as párt egymagában is elég erős arra, hogy a nemzet álláspontját megvédje. Hiszen három hét óta van újabban napirenden a katonai javaslatok tárgyalása anélkül, hogy csak egyetlen szó is eshetett volna róla. Ez az állapot végtelen időig eltarthat, mert a nemzet ugyan hallgat, de nem alszik. Ébren figyeli ez eseményeket s hova-tovább utálatosabbá válik előtte a kormánynak és többségének makacs ragaszkodása a nemzet ellenes állásponthoz. Az üres ígéretekkel már minden téren beteltek. A jóhiszeműek megtévesztésének vége van. Nincs oly hiszékeny része az országnak, amely többé bizzék a kormány hitegetéseiben. Hiszen mindenki csalódott és leginkább azok, kik a legjobban bízta benne. Betelt a mérték.

Minden jel arra mutat, hogy a kormány úgy itthon, mint most immár Bécsben is megbukottnak tekinthető. A mit pedig Návay Lajos elnökkel a képviselőházban produkáltak, az olyanféle ceremónia, mint a haladónak a halál előtti csengetés. A hivek borzalommal várják a kimulás perceit. De reményteljesen várja maga a nemzet is. Várja pedig azért, mert ilyen csalafinta politikát egyetlen kormány sem folytatott eddig elé Magyarországon.

A kormány napjai tehát meg vannak számlálva. Nincs és nem lehet maradása. Hiába, ami erkölcselen alapon épül, annak szét kell foszlania, meg kell semmisülnie.

Nincs jó házi kenyér.

A kenyér tudvalevőleg az emberiség legfőbb tápláléka és e körül csoportosul a többi élelmiszer. Ezzel szemben nálunk mégis azt tapasztaljuk, hogy jó házi kenyeret ritkán lehet feltalálni a közforgalomban.

A buza és rozs egyenlően jó kenyérnek való. Másodrendű az árpa, zab és törökbuza, amelyeket Udvarhelyvármegyében kenyérként talán nem is használnak. Különbösen itt — különösen a városon — a buzával egyenlő jóságú rozst sem alkalmazzák kenyérsütésre. Úgyszólván, kizárólag buzakenyeret sütnek eladásra, holott a rozs épen oly tápláló, mint a buza és bizonyos tekintetben egészségesebb is.

Nagy hiánya Székelyudvarhelynek, hogy nincs egy kellően berendezett kenyérsütő és árusító üzlete. E téren úgy vagyunk, mint jó néhány évvel ezelőtt a hentesüzletekkel. Annak idején a „Székely-Udvarhely“ szövéttette a hiányt és Reiner János még abban az évben berendezte néhai fiával az első hentesüzletet. Ma már minden jobb mézáró-üzlettel kapcsolatosan árusítanak hentesboltba való készítményeket, sőt még ez üzletágban jelentékeny kivitelünk is van. Szóval a hentesipar teljes virágzásnak indult Székelyudvarhelyt és mindnyájan boldogulnak, akik vele foglalkoznak.

A kenyér a husnál sokkal nélkülözhetlenebb árucikk, vagyis egyáltalán nem nélkülözhető. Csodálatos, hogy eddig nálunk ezt egyetlen élelmiszer üzletember sem vette figyelembe. Ha valaki kellő tökével, szakértelemmel párosult lelkiismeretességgel berendezne egy állandóan friss és élvezhető jó kenyérsütő és árusító üzletet, azt hisszük, hogy a legfényesebb jövedelmet biztosítaná magának.

Az üzletnek természetesen a város közép-pontján, minden oldalról hozzáférhető helyén kellene legyen és a vezetésnek alkalmazkodnia a közönség igényeihez. Hiszen jelenleg igen gyakran megtörténik, hogy pénzért sem lehet élvezhető, jó házi kenyeret kapni, mert nincs.

Egy budapesti mintára berendezett kenyérsütő bolttal, nálunk bármelyik fényes üzlettel fel lehetne venni a versenyt — jövedelem tekintetében. Nem okvetlenül szükséges azonban, hogy eggyé legyen ez a jövedelem. Megszerezhetik azt szövetkezés útján többen is.

Tessék pályázni! Aki előbb megcsinálja, azé lesz a siker és a biztos jövedelem. Csak aztán jól csinálja. Ne feledje, hogy nem a közönség van az üzletért, hanem megfordítva.

Nagy szégyene a kenyérsütő iparnak, hogy a katonai kenyeret (profuntot) is más városból és épen Nagyszébenből szállítják Székelyudvarhelyre. De ez nemcsak szégyen, hanem lényeges kára is a városi forgalomnak.

Maholnap különben minden „adó-alany“ kipu szatul a városból és a vezető-körök is úgy járnak, mint az egyszerű cigány a vásáron: egyedül maradnak...

Jó lesz megmozdulni és valamit a köz javára cselekedni addig, amíg nem késő...

— **Koronaértékben való számítás.** A penzforgalmi eszközök szaporításáról szóló törvény, a mely most áll szentesítés alatt, 200 korona pénzbüntetés terhe alatt kötelezi a kereskedőket és iparosokat, hogy a közönséggel szemben csakis a koronaértékben való számításat használják. Március 1-én a pénzügyminiszter egy rendeletet bocsátott ki, a melyben kimondja, hogy számlákban, árjegyzékekben, hirdetésekben és a nyilvánosságnak szánt egyéb közleményekben, továbbá a kirakatokban mást, mint koronaértékben való számításat használni tilos. A tilalom ellen vétők kihágást követnek el és az illetékes járásbírótság által kétszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Dolgozzunk?

Ne dolgozzunk?

Még egyszer irnom kell erről. Bene Lajos tollnok ur válaszában személyeskedett (ő olyan ember, akinek a kezébe való a penna!) s én bármennyire érzem, hogy e kérdés tisztán a tanítóóság keblé ügye s e lap t. olvasóit talán oly közvetlenül nem is érdekli, kénytelen vagyok röviden az alábbiakat kijelenteni.

1. Én nem személyeskedtem. A Bene Lajos ur személyével csak annyiban foglalkoztam, amennyiben az ügy érdekében nevét említenem kellett.

2. Nem igaz, hogy Bene Lajos urhoz azért mentem, hogy cikkeről beszéljünk. Nekem Bene Lajos ur hozta — a cikk megjelenése előtt hetekkel előbb — tudomásomra, hogy a passzív rezisztencia ellen irt a Népinevelésbe. Mire én megjegyeztem: — kár volt; ez a tanítóóságunk annyira sajátos ügye, hogy aligha marad visszhang nélkül. Erre ő azt kérdezte:

— Kitél jönne az a visszhang?

— Talán tölem is — mondtam.

Majd „leeresztelek“ én téged — szolt — ha ellenem fogsz irti!

Én irtam. Ő „leeresztett“.

Legyen az ő dicsősége! Ehhez sem kell kommentár.

3. Ugyanakkor, mikor ujságotla, hogy cikket irt az U. N. be, többen voltunk nála. Való, hogy vitattuk a tanítóóság mozgalmát. Én azt mondtam: Szomorú dolog, hogy a legfontosabb államérdek kielégítését így kell kikényszeríteni. Elismerem, hogy ez káros a nemzeti művelődésre. Hozzátettem: — De ez a harc csak addig tart, amíg fizetésünk óhajaink szerint rendeztetik, de addig bizony kiabálni kell. Bene Lajos ur erre a társasághoz fordult.

— Halljátok mit mond? ő dolgozik, de azért kiabál! No csak jöjjön az a visszhang, mert ezt is megírom!

Én megjegyeztem, hogy nem azt mondtam; de Bene Lajos ur csak ujjongott, hogy milyen nagyszerűen fog ő ezzel nekem visszavágni! Visszavágot. Teljék benne öröme.

4. Tudomásul veszem, hogy Bene Lajos ur pár évig egy vidéki lapnak szerkesztője volt anélkül, hogy lapjából én csak egy példányt is láthattam volna. Kérek másokat is, hogy ezt szintén vegyék tudomásul. Itt ugyanis csak „ez“ a fontos.

5. Tudtam azt is, hogy Bene Lajos ur az „Udvarhelyvármegyei Népinevelési Egyesületnek“ titkára. Az egyesület mult évi közgyűlésén választották meg az — én javaslatomra. Kellő méltánylással veszem tudomásul, hogy ezért „egy vörös rézkrajcár“ (Pardon! Március 1-től — különbeni 200 K büntetés terhe alatt — fillérben számítunk. Szedőgyerek.) javadalmazást sem kap, de nem is vár.

6. Azt azonban nem veszem tudomásul, hogy kollegáim a fizetésügyi mozgalomban tanusított magatartásomért bárminő figyelemzetetésben részesítettek volna. Az orsz. tanítógyűlések határozatainak végrehajtása tárgyában tervezett gyűlés (amelyet többen akartunk összehívni, tehát nem „csak“ én!) azért nem tartatott meg, mert jobbnak láttuk a kérdést a hivatalos egyesület elé utalni. Ez megtörtént s az egyesület választmánya f. év jan 10-ki ülésén — az én felszólalásomra — foglalkozott is vele s az orsz. gyűlések határozatait magáévá tette. Bene Lajos ur is ott volt, mégsem emlékszik rá!

A memoriáját — kérem — erőltesse meg s talán eszébe fog jutni.

7. És végül: Bene Lajos ur úgy szeretné feltüntetni a dolgot, mintha én első cikkemet érvényesülési szándékból irtam volna.

Az érvényesülésnek nem ez a módja kérem. Hogy mi a módja? Azt Bene Lajos ur jobban tudja, mint én.

ROZSONDAI ISTVÁN
székelymagyarosi tanító.

Irodalom.

Pascal orvos. Az Athenaeum Könyvtár, melynek első kötetei méltán keltettek szenzációt az olvasóközönség minden rétegében, most negyedik kötetével jelenik meg. E kötet címe: Pascal orvos, Zola ebbe a regényébe egész művészetét, egész lelkét és tehetségét belefektette. Az életnek, a szerelemnek hatalmas himnusza. Pszichológiája mély, meséje kerek, jellemei bámulatos biztos rajzok. Az ősz Pascalnak és unokahúgának, az okos, erősfejű, fiatal Clotildnak, fejlődő szerelmének megrajzolásában a legizgatóbb írói problémák egyikét oldotta meg Zola. A magyar kiadás értékét nagyon emeli, hogy fordítása az eredetinek nyelvbéli szépségeit és előadásának nagy kvalitásait és hatalmát is visszatükrözteti. Zola Pascalját különben felesleges magasztalni. Remek volta átment a köztudatba. A mi az olvasót elsősorban meg fogja lepni, az megint a kötet gyönyörű kiállítás, díszes kötése, művészi illusztrációval ékes boríték-lapja és mindezek mellett rendkívüli olcsósága. A vastag, de a mellett könnyű és könnyen kezelhető, finom papirusu és finom nyomású kötet ára 1 korona 90 fillér.

HIREK.

— **Templomi ének.** Mint értesülünk — vasárnap délelőtt a 11 óras csendes misén a Szent Ferenc rendiek templomában Bálint József jogszigorító énekelni fog Göllner Béla orgonakísérete mellett.

— **Műkedvelői színi-előadást** rendez a székelyudvarhelyi unitárius egyházközség templomi felszerelések céljára a Budapestszállói színháztermében e hó 9-én (szombaton) este 8 órakor. Előadják Guthi-Rákosi A „Sasok“ c. 3 felvonásos vigjátékát. A szereplők: Dobó Zoltán, Pálffy Aladárné, Haáz Rezső, Sebess József, Dr Kovácsy László, Nagy Elemér, Veress Idus, Gyarmathy Endre, Benedek Elek, Farkas Imre, Zilahy József, Fülöp Erzsike és Töpler Gyurka. Az előadást Hartmann János főreáliskolai tanár rendezti. Előadás után tánc is lesz.

— **Kinevezés.** Homolay Lajos kir. pénzügyi tanácsos, székelyudvarhelyi pénzügyigazgató Kis Ferenc székelyudvarhelyi lakost adóhivatali szolgának nevezte ki.

— **Halálozás.** Özv. Lukácsffy Istvánné szül. Szakáts Ilonka, néhai Lukácsffy István székelykereszturi kir. közjegyző özvegye, Szakáts Zoltán volt polgármesterünk és országgyűlési képviselőnk édes testvére, életének 37-ik évében e hó 3-án éjjel, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése e hó 5-én d. u. 3 órakor, általános részvét mellett történt meg a ref. temetőbe Székelyudvarhelyt. Az elhunytat édes anyja özv. Szakáts Mózsné Piskóty Erzsébet, valamint nagybátyja és nagynénje gyászolja.

— **A népinevelési egyesület közgyűlése.** Az Udvarhelyvármegyei Népinevelési Egyesület ez évi közgyűlését március 5-én tartotta meg Hlatky Miklós elnök vezetésével. Megnyitójában örömet fejezte ki, hogy a vármegyei tanítók tömeges belépésével az egyesület nem remélt fejlődésnek indult. Bene Lajos titkár terjesztette elő ezután jelentését. Dicsekedve jelenti be a szabadoktatás eredményét, melyben Udvarhelyvármegye első helyen áll. Köszönetét fejezi ki ezért a tanítóknak, valamint a községi más honorációroknak. Nyolc analfabéta tanfolyam van. Szabadoktatás pedig majdnem minden községben, 42 iskolának 567 K értékű tanköny-

vet és tanszert osztott ki az egyesület jellegkülönbség nélkül. Remény van arra, hogy minden iskolában az összes tan zereket az egyesület adja. Tervbe van az Uránia-rendszerű előadások rendszeresítése. Mozgófénykép színház létesítését is tervezi az egyesület. A titkári jelentést tudomásul véve, az elnök meleg szavakkal üdvözli Hajdu Ferenc vármegyei kir. tanfelügyelőt, ki válaszában ígéretet tesz, hogy az egyesületnek buzgó, lelkis támogatója lesz. Majd Paál Sándor egyleti pénztáros tette meg jelentését. E szerint a múlt évi bevétel 5164 K 68 f, kiadás 4848 K 69 f volt. Az összes vagyon 20,096 K. Panaszodik a tagdíj hátrálékok miatt és a közgyűléstől erre nézve intézkedést kér. Molnár Károly pénztárvizsgáló bizottsági elnök az előterjesztett számadást elfogadásra ajánlja. A pénztári jelentést elfogadták s a felmentvényt megadták. Együttal egy a titkárnak, mint a pénztárnoknak buzgó működésükért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. Az 1912. évi költségirányzatot 1165 K 67 fillér szükséglettel megállapították. Vagyongyarapodás 300 K. Uránia-rendszerű vetítógépek beszerzése iránt már a múlt év december havában beadott közös költségvetés, a beterjesztés értelmében fogadtatott el. Az eltávozott Rhédey János alelnök helyébe Hajdu Ferenc választott meg alelnöknek, ki a bizalmat megköszönve, az egyesületet minden erejével támogatni fogja. Miután indítvány nem volt, elnök a tagoknak köszönetet mondva, a közgyűlést berekesztette.

— **Figyelem a visszavándorlókra!** Az Amerikából visszavándorlók száma még elég tekintélyes. Decemberben és januárban csak Oderbergen át több, mint tizenkétezeren tértek vissza Ausztria és Magyarországra. Kívánatos volna, hogy ezekre a visszatérőkre fokozottabb figyelmet fordítanak, hogy állandóan itt maradhassanak hazájukban és ne legyenek kénytelenek néhány év múlva újból munkát vállalni Amerikában.

— **Vármegyei közgyűlés.** Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága tegnap délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tartott. A tárgysorozaton volt 133 pontból álló közgyűlés gyorsan véget ért. Nem nagy érdeklődés mutatkozott. A tisztviselőknél kívül alig volt néhány tag a gyűlésen. Így aztán délelőtt el is végezték a nagyanyagot pontosan. A közgyűlést megelőző órákban állandó választmányi ülés volt. A huzamos idő óta betegeskedő főispán helyett az alispán szerepel.

— **Csak Mauthner-féle magvakat** vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovására és a vetők kárára lehetséges.

— **A peteki áll. iskoia** minap a tanítónő vezetése mellett színelőadással egybekötött táncmulatságot rendezett, amelynek 80 K tiszta jövedelmét felerészben női-kézimunkaanyag, felerészben pedig községháza javára adományozta. Ez alkalomból felülfizettek: Hegyi Péter lelkész 7 K 60 f, Csillag József 5 K, Putnoky Árpád 2 K 80 f, Csillag István 2 K 60 f, Szöllősi Samu 2 K, Gámán Sándor 1 K 80 f, Hirsch Hermann 1 K 20 f, Hodgyai Géza 60 f, Szabó Mózes 80 f, Bíró Áron 80 f, Rozenfeld Hermann 60 f, Sebesi Miklós 80 f, akiknek ezuttal mondunk hálás köszönetet, ugyszintén a helybeli lelkésznek Hegyi Péternének is, aki készséggel segítette a tanítónőt munkájában.

— **Uj marhavásár Segesvárt.** Segesvár város részére a földmivelésügyi miniszter minden hét csütörtök napjára marhavásárt engedélyezett. Az első ily vásárt folyó évi április 4-én fogják megtartani. E kedvező körülményről lapunk hirdetései között nyer bővebb értesülést a szives olvasó. Az e hó 12-én (kedden) tartandó tenyészállat-vásárra sméltetn felhívjuk a figyelmet.

— **Szövetkezeti székház és népház építése.** A földmivelésügyi kormány arra a tapasztalatra jutván, hogy az altruista szövetkezetek nincsenek tisztában azokkal az elvekkel, a melyeket a minisztérium a házépítési célokra engedelmzett állami segítség elbírálásánál követni szokott, leiratban közölte az Országos Központi Hitelszövetkezettel, hogy a házépítési segítségnek két fajtáját különbözteti meg.

I. Népház alatti leirat szerint a község, mint erkölcsi testület által létesített oly középület értendő, a mely, ha nem is kizáróan, de mindenesetre elsősorban, a község munkásképeinek érdekében fönnálló szociális intézmények elhelyezésére szolgál. Ilyen népház létesítésére a minisztérium csak akkor nyújthat segítséget, ha azt a község, mint erkölcsi testület létesíti és abban elhelyezést találnak: községi munkásközvetítő-hivatal, a gazdasági munkás- és cselédsegítő pénztár helyi bizottságának a hivatala, a népkönyvtár, a téli háziipari tanfolyam és a téli foglalkoztató műhely. A népházban a melyben a szeszes ital kimérése föltétlenül tilos, találhatnak helyet aztán a helyi szövetkezetek is, a mennyiben a létesítési költségnek az általuk szükségelt és igénybe veendő helyiség arányában rájuk eső hányadát viselik. A népház fölépítését előmozdítani hivatott állami segítség föltételeként esetenként kiköti a minisztérium, hogy a népház vezetésére helyi bizottság alakíttassék, a melynek tagjait fele részben az alispán nevezi ki, fele részben a község előjárósága választja.

II. A községek által létesített népházzal szemben a szorosán vett szövetkezeti ház alatt egy vagy több szövetkezet által, esetleg közösen is létesített olyan épület értendő, melyben a földmivelésügyi miniszter meghatározása alapján, a szövetkezet vagy szövetkezetek céljára szükséges helyiség és esetleg még a helybeli gazdakör találnak elhelyezést. Ilyen szövetkezeti ház létesítéséhez az érdekelttség hozzájárulásának föltétele mellett s e hozzájárulás arányában a körülmények esetenként való mérlegelésével, a vonatkozó terv s költségvetés ismeretében a költség bizonyos hányadig általában örökre szóló segítség, esetleg, a mennyiben a szövetkezet a szükséges tökélet kölcsön útján fedezné, a kamatterhek vagy azok egy részének néhány évre a földmivelési terhekre való elvállalása alakjában hajlandó a minisztérium állami támogatást ezentul is nyújtani. Az Országos Központi Hitelszövetkezet a szövetkezeti ház céljaira kért állami segítségre vonatkozó kérést, ha ez iránt megkeresik, készséggel fölterjeszti a minisztériumhoz.

— **Elveszett kopó.** Egy fekete szőrű, széles homlokú, jobb füle tövén szakadás, az álla alja szügyig fehér, Dudás névre hallgató kopó-kutya elveszett. Megtalálójára illő jutalomban részesül. Szives értesítést kér Vajda Zsigmond villamos-telepi gépkezelő Székelyudvarhelyt.

Tenyészállat-kiállítás — és vásár.

(Saj. tud.) A székelykereszturi országos jellegű magyar-erdélyi bikakiállítás és vásár, valamint az ezzel kapcsolatosan megtartott s kizárólag Udvarhelyvármegyére kiterjedő borjas tehén és üszökiállítás folyó évi február utolsó napján s a rákövetkező március 1-én folyt le igen szép sikerrel.

Nyolc nagy tenyésztő 76 drb, 45 kistenyésztő 62 drb, 8 község 8 drb bikát hajtott fel. Díjazásra tehát ezek közül kellett kiválasztani az arra legalkalmasabbakat.

E feladatnak a bíráló bizottság derekasan meg is felelt; noha a kiállítás előtti napok zord időjárása nyomán hatalmas sár és pocsolya keletkezett s ez fárasztóvá tette a működést.

1. Az erdélyi róm, kath. státus uradnóti uradalmából kiállított 6 drb bika közül a Győző nevű bikáért 300 K; 2. Ugron Zoltán fiatallvi lakos 12 drb bikája közül a Piros bikáért 250 K; Gróf Somsi ch Tihámer szentdemeteri lakos 5 drb bikája közül a Bojtárért 200 K; 4. Bárczay Gyula tiszaburai lakos 8 drb bikája közül a Viktorért 150 K; 5. Pap Kálmán somogyomi lakos 16 bikája közül a Purdéért 100 K; 6. Németh Mihály héjjasfalvai lakos Vezér nevű bikájáért 100 K; 7. Fodor Mózes héjjasfalvai lakos Turkó nevű bikájáért 100 K; 8. Morár Gavrilla Miklós héjjasfalvai lakos bikájáért 75 K; 9—10 Kovács János és Burszán Sándor fiatallvi lakosok bikáikért 50—50 K díjat nyertek.

A községek közül Alsóboldogfalva 25 K, Medesér 20 K, Ujszékely és Székelykeresztur 15—15 K díjat kaptak.

Borjas tehént 23 kistenyésztő 29 drbot állított ki s ezek közül a következőket díjazták: 1. Elek és Dénes siménfalvi lakos 60 K és bronzérem; 2. Csomor István bögyözi lakos 50 K; 3. Patakfalvi József székelykereszturi 45 K; 4. Kerestély Márton szentábrahámi 40 K; 5. Lőrincz József székelykereszturi 35 K; Todor Samu székelykereszturi 25 K díjat nyert.

Három éves üszöt 18 kistenyésztő 21 drbot hajtott fel. Ezek közül: 1. Kovács Mihály székelykereszturi 50 K és bronzérem 2. Fekete Pál bögyözi 40 K; 3. Feleki B. Sándor nagygalambfalvai 30 K; 4. Csoma Lajos székelykereszturi 25 K; 5. Havadi János kissolymosi 20 K; 6. Demeter Dömök csekfalvi lakos pedig 10 K díjat kapott.

Két éves üszöt 19 tenyésztő 20 drbot hajtott fel. Ezek közül: 1. Kovács Károly székelykereszturi lakos 40 K, 2. Nagy János szentábrahámi 35 K; Lőrincz Mózes ujszékelyi 30 K; 4. Varga Mózes bögyözi 30 K és 5. Szakács Mózes ujszékelyi lakos 15 K díjat nyert.

A kiosztott díjakat és a bronz érmét Gróf Serényi Béla földmivelésügyi miniszter, valamint az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, az Erdélyi Gazdasági Egyesület és az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület adományozta.

A felhajtott 137 bika közül eladtak tenyésztési célra 75 drbot. Ebből 45-öt nagy- és 25-öt kistenyésztőből, 5-öt pedig a községektől vásároltak összesen 68,000 koronáért. Mészárosnak, illetve állatkereskedőnek 7 drb bikát adtak el. Legmagasabb ár 2500 K.

A kiállított bikák minőség tekintetében általában véve igen jók voltak. Örvedetes jelenség, hogy a Spérker Ferenc szentdemeteri tenyészete, mely már az erdélyi róm, kath. státus tulajdona, a kiállításon résztvett és annak fényét emelte.

Első ízben és nagyobb kollekcióval jelent meg ezuttal Pap Kálmán a kisküküllői Somogyom községből.

A községek apaállat beszerzése körül Sebesi János alispán és Székelyhidy Viktor gazdasági felügyelő is tevékeny részt vettek s talán ennek lehet tulajdonítani, hogy a kedvezmények megadása tekintetében panaszra ok nem volt.

Felemlitendőnek tartom azt is, hogy habár a kiállítást és vásárt csupán a magyar-erdélyi szarvasmarha fejlesztése érdekében rendezik, mégis 5 drb tarka tehént és 2 drb bikát is kiállítottak.

Ne feledje el, hogy
hirdetéseink gondos átolvasása önnek valószínűleg *hasznára lesz*. Aki nálunk hirdeti, annak sikere van. A hirdetés szövegezésében szivesen segítünk. Hirdetőkinknél történő be-
vásárlásainál és megrendeléseinknél a
"SZÉKELY-UDVARHELY" c. újságot
felemlíteni sziveskedjék.
Borjókötöny - BCU Új-Napoca.

Felbívás

A székelyudvarhelyi villamosmü üzemvezetősege felhívja a n. é. közönség b. figyelmét azon körülményre, hogy a villanyvilágítást a nem tehetősebb néposztály között is hozzáférhetővé tegye, a várossal karöltve, kellő számu jelentkező esetén, a kérdést úgy oldaná meg, hogy 1—2 lámpahelyig iparosoknak, állandó tartózkodásu családoknak és kis lakásokkal bíró háztulajdonosoknak a felszerelést és egyszerű világítótestet (lámpát, izzó-égő nélkül) **ingyen** készítené el oly módon, hogy a felszerelendő, illetőleg a fél által kívánt izzó (égő) nagysága szerinti esedékes átalány (pauschal) fogyasztási összeget tartozna csak havonta megfizetni.

Az átalány-fogyasztás 1—1 évre szerződésileg biztosítatik az elektromos-mü által és azon fogyasztó, ki 10 éven át egy ily ingyen elkészített berendezésen megszaki-tás nélkül áramot használ, 10 év letelte után a berendezés saját tulajdonába megy át.

Erre vonatkozó bővebb felvilágosítással az érdeklődőknek szívesen szolgál az **üzemvezetőség Eötvös-utca 12. sz. alatt** levő irodája.

Czell Frigyes

és Fiai

bortermelők és bornagykereskedők **Medgyes.**

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi borokban. Hordókban és palackokban. Kitünő sajáttermés és vörös borek.

1933—912. sz. tkvi.

Hirdetmény.

A m. kir. igazságügyminiszter 1906 évi július 6 an 14144. sz. alatt elrendelte, hogy az sz. udvarhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság hoz tartozó **Malomfalva** község telekkönyveiben felvet mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886-29. az 1889 évi 38 t.-c. és az 1891 XVI t.-c. a tényleges birtokos tulajdonjogainak bejegyzését rendelik, az 1892. 29 t.-c. k. b. szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése fogantatassék.

E célból a helyszíni eljárás **Malomfalva** községben 1912. évi **április hó 22-én** fog kezdődni.

1. Ennél fogva felhivatnak mindazok, akik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve ok-

adolt előterjesztést kívánnak tenni hogy tkvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnap kezdődő eljárás olyama alatt jelenjenek meg és azt előterjesztéseket igazoló okiratokat mutassák fel.

2. mindazok, akik valamely ingatlanokhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekelezésére alkalmas okirataik ninesenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t. c. 15-18. és az 1889. XXXVIII t. c. 5. 6. 7. és 9. § ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó tkvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekelezésére engedélyét nyilvánítsa' mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik.

3. és azok javára tenyleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszüntetvény jog van nyilvankönyvileg bejegyezve ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a bélyegmentesség kedvezményéről elesnek.

A királyi törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Bella Kálmán s. k. kir. törv. széki alb.

Székelyudvarhely. 1912. febr. 15.

A kiadmány hitelül:

DÓSA tkvvezető.

1000—912 tkvi. sz.

Hirdetmény.

Jásfalva községre néve az 1892. XXIX. t.-c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogainak a tkvkönyvekbe való bejegyzése és a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztetén,

ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok kik az 1886: XXIX. t.-c. 15 és 17 §-ai alapján ideérte e §-oknak az 1889: XXXVIII. t.-c. 5 és 6 §-aiban és az 1891: XVI t.-c. 15-§ a) pontján foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889 XXXVIII t.-c. 7 §-a és az 1891: XVI t.-c. 15 § b) pontja alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják e végből törlési kereseteket hat hónap alatt vagyis 1912. évi szeptember hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után redított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat

2. hogy mindazok, akik az 1886 XXIX. t.-c. 16 és 18 §-ainak esetében ideérte az alábbi §-nak az 1889: XXXVIII t.-c. 5 és 6 §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1912 évi szeptember hó 15 napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, met ezen megmehosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog,

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülirt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogaikat bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889 évi XXXVIII. t.-c. 16. § alapján történt bejegyzéseket sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1912 évi szeptember hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be

mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Egyuttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságná átvehetik.

A kir. járásbiróság telekkönyvi hatóság.

Oklánd, 1912. évi február 24-én.

DR FÖLDES s.k. kir. jbiró

A kiadmány hitelül -
Wermescher tk. vezető.

Sz. 227—1912. v. t.

Hirdetmény.

Segesvár városának kormányhatóságilag engedélyezett

tenyésztés-állatvásárlására

folyó évi március hó 12-én fog az új marhavásártéren megtartatni.

A vásár alkalmával díjak 700 K összegben fognak kiosztatni

Helybenzek vagy más díjak nem szedetnek

Díjakban csakis azon nagyküüllő-vármegyei tenyésztők részesíthetők, kik bizonyítvánnyal igazolják, hogy a díjazandó állat legalább $\frac{3}{4}$ (háromnegyed) év óta birtokukban van.

A városi tenyész állatvásárral kapcsolatosan a segesvári járási főszolgabíró külön hirdetménye szerint járási tenyész-állatdíjazás is fog megtartatni.

A marhalevel feltétlenül elhozandó. A vásár alkalmával községek és földbirtokosok tenyészállatokban való szükségletüket fedezhetik.

Segesvár, 1912. évi február hóban.

A városi tanács.

Új heti marhavásár Segesvárt.

Szám 597—1912. V. T.

Hirdetmény.

Segesvár városnak minden csütörtökre engedélyezett — **heti marhavásárlására** a városi képviselőtestületnek folyó évi január 12-én hozott határozata értelmében **folyó évi április hó 4-én** fog megnyitattni. A vásár közvetlenül az új serlesvásártér mellett, a közbiztonság közepében tartatik meg.

Mintan már a városi fogyasztás fedezetere tekintélyes számu marhák igényeltetnek és azon kívül idegen vevők részvétele is reményelendő, a környékben levő marhatenyésztőknek kényelmes kelendő segre van alkalmuk. Mire vonatkozólag pedig megjegyzendő, hogy az idegen vevők száma annál inkább fog növekedni, minél nagyobb a felhajítás.

Segesvár, 1912 évi február 23-án

A VÁROSI TANÁCS

Hon ipar Brassói posztógyár! Honi ipar

Tellmann Vilmos és Társai

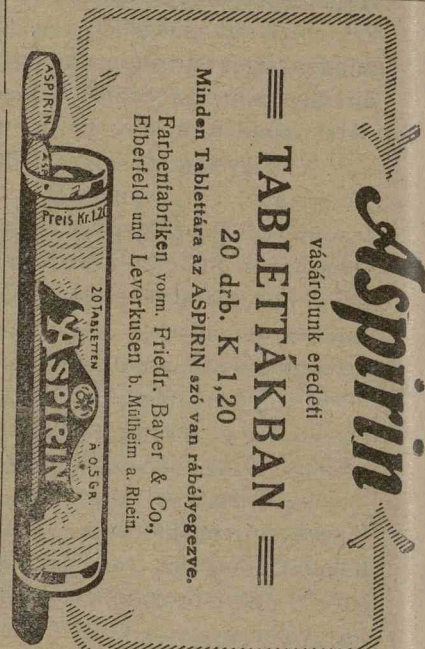
a t. c. közönséget ezenél értesítik, hogy a **tavaszi országos vásáron 1912. március 13. és 14.** Székelyudvarhelyt, a **posztósok sorában sátozt nyitának**, a melyben **új angol divatu ruhaszöveteket és híres brassói posztókat** fognak árusítani. B. pártfogást kérnek

Hon ipar! Brassói posztógyár! Honi ipar!

B O R I!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bori, agykereskedőné!

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Díszes női ruhákat,

tavaszi kosztümöket és gyermekruhákat

ugy hazaknal, mint otthonában a legújabb divat szerint, pontosan és mérsékelt árak mellett készít: — **Orbán Ilon** a Székelyudvarhelyt, Árpád utca 26. sz. alatt.

10 hold tagositott

külső birtok, valamint

2 hold terjedelmű belső

ség ház, csür és hozzátartozó gazdasági épületekkel, ugyszintén malomhaznak épült

külön lakás — **eladó**

Székelybethlenfalván. Bővebb érte-
tséist ad: HADNAGY LAJOS mol-
nar Kadicsfalva (Udvarhelymegye)

**Már megnyilt Székelyudvarhelyt, Kossuth-
utca 25-ik szám alatt**

Hirsch Rudolf férfi és női divatarúháza

Nagy választék mindennemű férfi, fiu, női és leányka készruhákban női, kosztümök, tavaszi kabátok, pongyolák és különféle bluzokban. Állandó raktár mindenféle női és férfi divatcikkben.